

Ontwikkelsprek bachelor muziek PCC

Op 15 mei 2024 vond naar aanleiding van de visitatie het ontwikkelgesprek plaats. Vertegenwoordigers van de opleiding gingen in gesprek met de voorzitter en een lid van de visitatiecommissie.

Voorafgaande het gesprek hebben we twee gespreksonderwerpen benoemd:

- 1) leeruitkomst gericht opleiden voor de toekomstige beroepspraktijk, en
- 2) het verbinden van back- en forwarddesign van curriculumontwikkeling als veranderaanpak.

Onderliggend hadden we de overkoepelende vraag: Hoe realiseren we de paradigmashift van vak- en docentgericht onderwijs naar een leeropbrengst en studentgerichte leergemeenschap?

Reflectie

“Met welke vraag kwam de kandidaat voor het toelatingsexamen binnen? Was het diens wens om de beste instrumentalist te worden?” Met deze vraag worden we door onze gesprekspartners aan het denken gezet. In de dagelijkse gang van zaken ervaren we vaak spanning tussen de bredere scoop van de hedendaagse praktijk en een nauwere blik van ons als docenten. In de casus waar de gestelde vraag uit voortkwam was de kandidaat breed georiënteerd (zingen, spelen etc.), maar werd er vooral gekeken naar de potentie als topinstrumentalist. We willen als conservatorium de (kandidaat) student en diens ambities centraal stellen, maar leggen daarbij onze perspectieven en criteria op die gebaseerd zijn op de afdeling of vakgroep. Hoe gaan we hier in de transitie van ons onderwijs mee om?

Onze gesprekspartners geven aan dat we een opleidingsprogramma hebben dat verankerd is in leeruitkomsten. Aan de ene kant heb je studenten met wensen, aan andere kant heb je vakdeskundigheid op een bepaald gebied. De leeruitkomsten zijn het perspectief van waaruit je naar een (aankomende) student kijkt. Denkend vanuit dit nieuwe perspectief is het de vraag of je de juiste mensen bij de toelating hebt zitten. Vakdocent en beoordelaar van leeruitkomsten zijn verschillende rollen. Je *kunt* de intake anders gaan doen en de rollen scheiden, wetende dat beide rollen van belang zijn voor de organisatie.

Onze gesprekspartners benadrukken dat het belangrijk is om de verschillende rollen helder neer te zetten. Als je de rollen waar je naar kijkt (vakdocent, coach, SLB-er, assessor) uit elkaar trekt en aangeeft wat elke rol betekent krijgen ze een eigen plek, maar ook een verschillende status, in het proces. Dat creëert duidelijkheid voor student en docent. We geven aan dat onze docenten vaak meerdere rollen hebben (docent, coach, beoordelaar), maar dat niet iedereen overal even goed in is. We krijgen het advies om hier met elkaar over te gaan praten; welke rollen zijn er te vervullen en waar let je vanuit welke rol op? Er zijn opleidingen die sessies organiseren waarin rollen worden gekalibreerd. Vervolgens kun je kijken welke rol bij wie past.

We geven aan dat er onder ons ook zorgen zijn dat het ambacht verloren gaat, en dat het nieuwe onderwijsparadigma daar mede debet aan is. Een gesprekspartner stelt dat het bij een conservatorium gaat om musiceren op hoog niveau, wetende dat ‘ambacht’ en ‘niveau’ niet statisch zijn. Daarbij hoort ook dat je van studenten een bepaalde mentaliteit en gedrag verwacht, vergelijkbaar met topsport. Wij zijn van mening dat het voor de huidige generatie musici om andere competenties gaat dan ‘excellent gedrag’ in een bepaalde muzikale richting. Een stem of een instrument kan een middel zijn waarmee je iets uitdrukt of teweeg brengt, in plaats van een doel op zich. ‘Hoe goed’ iets is krijgt in deze context een hele andere betekenis. We zien ook dat de nieuwe lichter musici behoefte heeft aan snel vernieuwende kennis over dingen waar wij zelf niet altijd de nodige expertise in hebben, zoals het integraal gebruiken van

nieuwe media, online en digitaal leren of het DIY produceren van muziek. We krijgen het advies om het gesprek ambacht en niveau verder te voeren met onze docenten, en te kijken wat dit betekent voor de toelating.

Met de hoeveelheid mensen die we hebben is het niet eenvoudig om dit soort gesprekken te organiseren. Een gesprekspartner geeft aan dat het mooi is om het bottom up te laten gebeuren, vanuit de studenten en/of docenten zelf, en daar als organisatie bij aan te sluiten. De andere gesprekspartner vult aan: De conceptuele, meer vormende kant van het curriculum kun je met een klein groepje ontwikkelen, met daar omheen een grotere groep experts die je informeert en zo nu en dan erbij betreft. Ook hier is het belangrijk om verwachtingen van betrokkenen helder te hebben, ook die van studenten. En op een gegeven moment moet je dan keuzes maken; het schip kiest koers en blijft nog een tijdje langs de kade varen, zodat mensen die aarzelden alsnog kunnen opstappen, maar op een gegeven moment kiest het schip het ruime sop en dat blijven diegenen die niet zijn opgestapt achter op de kade. Wie mee wil gaat mee, wie niet, niet.

Over het nieuwe onderwijsparadigma zeggen onze gesprekspartners het volgende. Student (lerende) gestuurd onderwijs betekent niet dat alles kan, of dat je geen eisen kunt stellen. Zoals gezegd is het opleidingsprogramma verankerd in leeruitkomsten waar een student aan moet voldoen. Je kunt als begeleider van het leerproces vanuit verschillende rollen (docent, coach, beoordelaar) verschillende dingen teruggeven aan student. Daarbij moet het helder zijn wat iemands leerdoel is, en dat doel moet door docenten worden geaccepteerd. Vervolgens moet het voor de student duidelijk zijn wat er gedaan moet worden om voldoende ontwikkeling te tonen. Het is een van de belangrijkste taken om de student te helpen om heldere criteria te stellen.

De gesprekspartners zijn positief over onze veranderaanpak. De aanpak helpt om te experimenteren en dingen zichtbaar te maken. Het beoogde eindresultaat is helder: Er wordt meer variatie mogelijk. In lijn met de 'Afsluitdijkmetafoor' (aan twee kanten van het curriculum beginnen) verwachten onze gesprekspartners dat de meeste docenten 'over de dijk' gaan komen. Knelpunten moet je individueel oplossen, niet collectief. Problemen moet je niet organisatorisch oplossen, maar ervan leren (als organisatie). Om ruimte te maken voor het nieuwe onderwijs moet je ook keuzes maken, je moet ook met dingen stoppen. Je hebt maar 240 EC, daarbinnen moet het gebeuren. De keuzes moet je als organisatie zelf maken.

Het verschil in ontwikkeling met de opleiding docent muziek komt ter sprake. Daar is men veel verder, er zijn al keuzes gemaakt. Het gedachte-experiment om alle studenten PCC via docent muziek binnen te laten komen, en via dat pad persoonlijke (passende) ontwikkeltrajecten ingaan, wordt besproken. Van daaruit kom je dan vanzelf bij vak-expertise. Het gaat om een andere manier van denken. Op deze manier wordt ook meteen duidelijk dat studenten deel uitmaken van een community [DoMu is gericht op samen leren en werken].

Conclusie

We leiden muziekprofessionals op die in verschillende contexten werkzaam kunnen zijn. Hiervoor hebben we een rijkgeschakeerd docentenbestand in huis, met verschillende bagage en overtuigingen. Dat hoort bij een diverse school, dat willen we ook uitdragen: de ene opleiding is niet belangrijker dan de andere, alle vakken hebben hun waarde, we werken collegiaal en respectvol samen. Studenten mogen echter niet in de knel komen door botsende overtuigingen van hun docenten.

Het ontwikkelgesprek heeft ons inzicht gegeven in de punten waar we tegenaan lopen, en perspectieven gegeven om hiermee om te gaan. De leeruitkomsten als basis, heldere positionering van docentrollen en competenties om studenten te begeleiden in het leerproces zijn bepalende factoren in de transitie van ons onderwijs. Onderliggend hieraan is het nieuwe perspectief op eigenaarschap (van het leerproces), kwaliteit en het werkveld in het algemeen. Een naar buiten gericht perspectief, uitgaande van de behoefte van de lerende, het werkveld en de samenleving. Ruimte voor en vertrouwen in de nieuwe lichting musici is daarbij essentieel. Zij zijn degenen die in deze snel veranderende en complexe wereld hun weg moeten vinden en de wereld van morgen bepalen.